

Ekmek, Şehirli, Memur İSTANBUL'DAN EKMEK VESİKASI KALDIRILINCA..

Eğer hükümet Amerikadan bir an önce bol miktarda un ve buğday getirtilip piyasayı boğarsa bir hayli sıkıntıdan kurtuluruz..

ETEM İZZET BENİCE

Henüz vakti hâlâ gelmediği için haberin doğruluğunu iyice bilmiyoruz. Fakat, Ankaradan aksettirilen haberlere göre, İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerde de ekmeğin serbest bırakılacaktır. Ancak hükümet memurlarına, hükümetten gelirlerine haricah nizamnamesinin aile geçevesi nazara alınarak devlet fiatı ile ekmeğe verilecektir.

Bunun hakikî sebep ve saikini bilmiyoruz. Ticaret Vekilimiz ilk zamanlarda çok konuşuyor, bu sayede halk yapılacak ve yapılmakta olan işler üzerinde aydınlanıyordu. Şimdi Dr. Uz çok seyreken konuşmaya başlamıştır.

Ekmek vesikasının kaldırılmasında akla gelen ihtimaller şunlar olabilir:

1- Serbest kazanç sahiplerinin ucuz fiatla işe mes'uliyetini hükümetin deruhde etmek istemesi

2- Şehirlerdeki istihlakî karıştıracak şekilde stok buğdaya sahip olmaları

3- Pazarları sonuna kadar açmak suretiyle köylünün buğday ve hububat saklamasına mâni olması ve ekmeğin diğer işe maddelerine rakip hale sokması..

Bütün bu sebepler nazari tahminden başka bir şey değildir. Gerçeği takdir etmek ve onun açıklarını tatbik etmek mevkîinde bulunan hükümettir. Binaenaleyh, efkârı umumiyeye muvafık sebebi izah etmek ve ya etmemek vaziyetinde olan da odur. Yalnız, serbest iktisadi rejim politikası hükümetin tutumunu teşkil ettiğine ve bu yolda ısrarla yüründüğüne göre keşaf ifadesi içinde bulunan şehirler hakkında da hükümetin bu tedbir alması - fiilîhikâya yaşıyan yanında kuru da yanecek olmakla beraber - tabiidir.

Elindeki piring veya zeytinyağ maddesini yüzde beş yüz kârla satan ve bu şekilde zenginleşmek ve karşılıklı birbirine bakarak kâr haddini bu şekilde yükselten her türlü alışveriş erbabına hükümetin 16-17 kuruşa ekmeği vermeye hiçbir mecburiyeti yoktur. Serbest kazanç sahiplerinin ucuz fiatla işe mes'uliyetini hükümetin deruhde etmek istemesi, tabiiinden kasdımız budur. Piriinci 200 kuruşa satan adam ekmeği de serbest piyasadaki mümkün olan fiatla tedarik eder ve etmedir.

Ancak bu arada ne hükümet memuru, ne de alışverişe alâkalı olmayıp serbest meslek sahasında muayyen haftalık veya aylık karşılıklı meşgellerini kazanan işçi, memur, müstahdem şu ve bu gibi zümre bîhakkın mutazarrır olacaktır.

İlk incelemelere göre; vesika kalkar kalkmaz ekmeğin kilosu İstanbulda 55-60 kuruştan eksik olmayacaktır. Serbest mesal sahasında değişmeyen ve değişmeye tahammülü olmayan ücretlerle çalışan 15-75 lira kazançlı aile sahiplerinin bu ücretlerle ekmeğin tedarik etmeleri güçtür. Fakat, iki teselli noktası vardır:

A- Köylü elindeki bütün hububatın piyasalara dökülmesi, ekmeğin bollanması ve bol ekmeğin yenilmesi suretiyle geçimin kısmen ferahlanması

B- Hükümetin Amerikadan mebzul miktarda buğday getirtilmesi, damping yapması ve bu suretle fiatları haddi ezami düşürmeye muvaffak olması.

Eğer, hükümet sür'atle bir kâğıt kiralayarak veya tahsis ederek bir iki ay içinde 3-400.000 ton

buğdayı Ak ve Karadeniz limanlarına dökülürse hakikaten iktisadi vaziyet birdenbire değişir, umumi hayata bâkım olan fiatların çehresi çok tebeddül eder, hayat beklenmedik kadar ucuzlar, müstahsilden itibaren yüksek fiat düşkünlüğünün borusu ötmeye başlar.

İşe davası üzerinde herşeyi mâkule avdet ettirecek olan e-saş - darbe halindeki - tedbir hiç şüphe yok ki, bu olacak ve bundan istifai ve vurguncular dışında hiç kimse de zarar görmeyecektir. Fiat düşmesinden paranın değeri kemmiyetinde değil keyfiyetinde olduğu için köylü de zarar yerine kâr edecek ve para kıymeti herşeyde tevaizü temin etmeye muktedir hale kendiliğinden yükselecektir.

Ancak, Amerikadan buğday getirmek davası uzun sürecek ve muhtelif sebepler ve âmillerle hükümet İstanbul ve emsali şehirlerden vesikayı behemehal kaldıracaksa bu takdirde devlet

(Devamı Sa: 3, Sü: 3 de)

Pamuklu mensucat

Bu ay sonunda Yerli Mallar Pazarları halka tevziata başlıyor

Sümerbank Yerli Mallar Pazarları halkımıza bu ay sonunda ucuz pamuklu ve yünlü mensucat tevzi etmeye kararlaşmıştır. İdare geçen seferki basma tevziatında edindiği tecrübeler istinaden bu seferki tevziatı daha sür'atle yapacaktır.

Bu sabahki Ankara ekspresi üç saat gecikti

İki Vekilimiz de Posta treniyle geliyor

(Yazısı Sa: 3, Sü: 6 da)

Sırp çeteleri bir demir yolunu kestiler

Londra 7 (A.A.) — Yugoslavyada Mihailoviç kuvvetleri faaliyet göstermektedir. Şimalden cenuba gitmekte olan demiryolu bir kaç yerinden kesilmiştir.

Mısır çölünde çarpışmakta olan Rommel kuvvetlerine takviye kılalarının bu yoldan gitmesi Almanları düşündürmektedir.

RİSACA

Ya buna ne demeli?

Esikden İstanbul limanına günde üç beş cenebi vapuru ve beş on Türk vapuru gelirdi. Bunların yüklenme ve boşaltılmasında büyük teahhürlara raslamazdık.

Şimdi bir veya iki vapur bir araya gelince mesele oluyor.

«Mete» günlerdir boşaltılacak, «Sinop» günlerdir yükletilecek!

Ya buna ne demeli? Buda mı harp tesiri, buda mı hâricîten mal gelmediği için azalan şu ve bu?!

A. ŞEKİP

Norveç'te isyan ÇIKTI

Dün öğleden sonra 10 kişi idam edildi

Örfî idare ilân olundu

Londra, 17 (A.A.) — «B.B.C.» Dün mühen Norveç deniz üssü Trondhjem'de mühen kargasaklıklar olmuştur. Norveç Radyosunda ilân edilmişse göre, on Norveçli sabotaj yapıtları için dün öğleden sonra idam edilmiştir.

(Devamı Sa: 3, Sü: 5 de)

Sovyet orduları başkumandanlığına getirildiği hakkındaki haber tekdiz edilen, fakat dün Lenin nişanı ile taltif edilen Rus Mareşallerinden Sapoşnikof

VIŞİDEN GELEN HABERLERE GÖRE:

Ladoga gölünün cenubunda 7 Rus tümeni imha edildi

Almanlar Kafkasyada bir çok noktalara paraşütçü indiriyor

Stalingradda göğüs göğüse muharebeler bütün şiddetile devam ediyor. Tuapse limanı için tehlike şimdiden daha büyümüşür

Vişi, 7 (A.A.) — Doğu cephesinin şimal kesiminde, Ladoga bölgesinde bir kaç haftadanberi çevrilmiş bulunan 7 Rus tümeni-

nin imha işi sona ermiştir.

Londra, 7 (A.A.) — Kafkasyada, bir çok noktalara Almanlar paraşütçüler atmaktadırlar. Rus

kuvvetleri bunlardan büyük bir kısmını imha etmişlerdir.

Vişi, 7 (A.A.) — Stalingrad (Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

Almanya ile Danimarka Fena Bozuşuyor

Münasebetler kesilmiş gibidir, kanlı nümayişler oluyor

Stockholm, 7 (A.A.) — Danimarka ile Almanya arasında diplomatik münasebetler kesilmiş gibidir. Kopenhag'daki Alman Orta Elçisi Freiherr Von Renthe — Fink, ani olarak Berlin'e gitmiştir.

Kral Kristian kendisi görüşmek maksadıyla Danimarkanın Berlindeki Orta Elçisi M. Mohr'ı çağırıştır.

Reaml mahfillerde, Kralın 72 inci

ylkötümünün kutlanması münasebetiyle Almanların gönderdikleri tebrik telgrafına, Kral Kristian'ın eteşek-kür ederim gibi çok kısa ve soğuk bir cevap verdiği söyleniyor.

Danimarkadaki legal kuvvetleri kumandanı General Luedtke, Kraldan Mihver devletleri ve bunların peykleriyle kendi arzusuyla bir ittifak mü-

(Devamı Sa: 3, Sü: 4 de)

İstanbul'un Tarihî, Beledî Derdi: Temizlik!

Bir milyon insanın on binlerce ev ve dükkânın temizliği topu topu kaç kişi ile yapıyor BİLİYOR MUSUNUZ ?

Röportajı Yapan: Bülent Hamdi Erim

Dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan İstanbul'un tarihi, beledî bir derdi vardır: Temizlik! Hangi yılın gazete koleksiyonlarını karıştırsak, hangi senenin mizah mecmualarına baksak filân mahallenin pisliğinden, kaç gündür çöçü ugramadığından, çamurhu, tozlu sulanmayan yollardan şikâyet eden bir okuyucu mektubu, fıkra veya karikatür görtürür. Bunları okuyunca insanın aklına iki şey geliyor: Ya belediye bu kabil şehir işlerini hakikaten ihmal ediyor veyahut da efkârı umumiyyenin imtissâli olan gazeteler İstanbul'da temiz bir dünya şehri yapmak, gör-

mek istiyorlar. İşte ben hem bu ihtimaller hakkında tam bir hüküm vermek için ve hem de derdiçok devası az olan İstanbul çöplerden nasıl temizlendiğini, nerelere toplanıp döküldüğünü ve bu hususa kurulmuş teşkilâtın mekanizmasını teltik ederek bu işte çalışanların hayatlarını vakından görmeye arzu ettim. İstegim şehrin genç ve dinamik Belediye Reis Muavini Lütfi Aksoy'a bildirerek yardımlarını rica ettim. Sistemli ve programlı çalışmasında temizliklerinin sür'atle ıslahını da ön plana almış bulunan Lütfi Ak-

(Devamı Sa: 4, Sü: 6 da)

100 bin Alman muhaciri

Bombalanan yerlerden gönderiliyor

İlkkafile Slovenyaya geldi

Londra, 7 (A.A.) — Almanlar Yugoslavyanın şimal bölgelerine Alman muhacirleri göndermektedirler. Bu muhacirlerin büyük bir kısmı: Mayence ve İngiliz bombardmanları ile ağır hasara uğrayan diğer Alman şehirlerinden gelmektedir.

Slovenyaya gönderilecek olan bu Almanların adedi 100.000'i bulmaktadır.

Bu yıl yarı yarıya az Bayram Şekeri yapılmış!

Şeker şirketi piyasaya bol şeker verdiğini söylüyor fakat niçin yine bazı yerlerde şeker bulunmuyor ?

Piyasada şeker azlığı her gün biraz daha fazla kendini göstermektedir. Bazı kimseler fazla fiyatla şeker aldıklarını bile iddia etmektedirler.

Yine bazı ufak kahvehane; gazino sahipleri de şeker bulamadıklarını söylemektedirler.

Şeker piyasada neden bulunamamaktadır?

Rivayet muhtemeldir. Satıcılar cemiyetlerine 10 - 15 gün evvel para yatırdıkları hakke kendilerine şeker verilmediğini söylemektedirler. Toplanırlar: Aldıkları (Devamı Sa: 3, Sü: 3 de)

İki Kıza tecavüz ettikten sonra boğup gömen katil !

Yalovada yakalanan canavar ruhlu bir genç kurbanlarından birinin mezarını gösterirken firar etti, fakat 24 saat sonra tutuldu !

Yalovanın Güney köyünde korkunç bir cinayet işlenmiştir.

Bu köy halkından Bahadır isiminde 17 yaşında bir genç Pazar güdü kulübesinde otururken oradan komşudan aldığı ateşle geçen ayı köyden Habibe isiminde bir kız ateşten sigarasını yakmak bahanesiyle kulübesine çağırıştır. Canavar ruhlu genç burada kızcağıza tecavüz etmiş ve sonra da boğmuştur. Bahadır Habibe (Devamı Sa: 3, Sü: 6 da)

1000 esir Alman Kanadaya gönderildi

Londra 7 (A.A.) — C. B. B. Alman Afrika ordusuna mensup 100 asker Kanada doğu limanına çıkarılmıştır. Bunlar esirler kampına gönderilmişlerdir.

LİMANDA FECİ BİR KAZA

Bir motör alabura oldu bir taife boğuldu

Bu gece saat 24 ten sonra limanda feci bir kaza olmuştur.

Ereğli Limanına kayıtlı 10 tonluk Sarıgül motörü Salih oğlu Ahmed'in idaresinde olarak sebze ve meyva Halinden aldığı yükü Sarayburnu ölelerinden geçerken bir vapurun

kardığı dalgalarm tesiriyle alabora olmuş ve bu sırada dümeninde bulunan Mehmet isiminde bir tayfa suların ecrreyanına kapılarak boğulmuştur. Motör batacağı sırada kurtarılmıştır. Hâdisa etrafında tahkikat yapılmaktadır.

ÇERÇEVE

Nazım, Nizam, Manzume

NECİP FAZIL KISAKÜREK

İki günlük sükûttan sonra bugün edebiyattan bahsetmek üzere ağzımı açıyorum.

Edebiyat, edebiyat, ah edebiyat, vah edebiyat; tesellimi bana senden başka kîş verebilir?

Mevzuum nazım, nizam, manzume..

Nazım neye derler? Nazım, tıpkı bir devlet gibi, unsurlar: arasında, mısra, vezin ve kafiye şeklinde ölçü birlikleri bulunan söz heyetidir.

Oldu mu, tarifim hakikati çerçevesiyebildi mi?

Mısra: Bir söz heyetinde, tıpkı devlet şubeleri gibi, düttün teşkil etmek üzere parça parça ayrılan kelime birlikleri..

Bir manzumede göze en çok mısra görüldüğü halde, hakikatte mısraın müstakil vücudu yoktur. Asli ve hakiki vücut, tıpkı bir devlette olduğu gibi, her mısra: öbüründen ayırt edici büyük ölçü, yani vezindir.

Vezin: Bütün bir söz heyetini, tıpkı bir devlette olduğu gibi, bir ana mihrak etrafında toptıyarak parçalara ayıran ölçüdür ki, ya hece sayılma, yahut hecelerin uzun-

luk ve kısalıklarından çıkan muntazam bir ahenk esasına göre şekil alır.

Tıpkı devlet bünyelerindeki usul ve esas farkı gibi, bu şekillerden birincisine hece, öbürüne de aruz vezni denir.

Kafiye: Vezin ölçüsünün tahdîd ettiği mısralardan her birile o mısraın alakah olduğu bir veya bir kaç mısra arasında, tıpkı devlet şubelerindeki iş ve ahenk irtibatı gibi, son kelimelerin son hecelerini birbirine bağlayan ses birliği..

Şimdi tekrar ilk tarifimize dönmek lâzım gelirse, işte bu ölçülerin çerçevesindeki söz heyetine, tıpkı başboş kalabalıkları billür-laştıran devlet miyarı gibi, nazım derler.

Her nazım hâdisesi bir nizam ifadesi..

Her nazım hâdisesinin müşahhas eseri manzume..

Her manzume bir nazımın ya tağı..

Bir manzumede mısra silik, vezin bozuk ve kafiye çürük oluncu, tıpkı sahiipsiz kalabalıklarda olduğu gibi, o manzumenin vücut haysiyetinden mahrum olduğuna karar verilir.

